

Univerzita Karlova Praha

Fakulta sociálních věd

Katedra sociologie (bakalářský program sociologie a sociální politika)

Posudek bakalářské práce

Strategie podpory zdraví jako reflexe teorií determinant zdraví v současné společnosti

Autorka práce: Anna Strenková

Posudek vedoucího práce: MUDr. Petr Háva, CSc.

Datum: 2.9.2011

Téma předložené práce je více než aktuální. Na počátku 21. století totiž celosvětově stojíme před problémem rostoucí zátěže chronickými nemocemi, jejich léčba je značně nákladná. Vedle zátěže nemocemi samotnými jde tedy také o rostoucí zátěž ekonomickou. Patrně nejefektivnějším východiskem pro takový společenský problém je možnost snížit primárně zátěž nemocemi, pokládat si tedy otázky po jejich příčinách a diskutovat o našich možnostech jak takové příčiny odvracet, regulovat, kontrolovat. Z takového pohledu nejde tedy o problém čistě zdravotnický, ale celospolečenský, k němuž mají společenské vědy v tomto případě blíže než individuálně zaměřená medicína. Anna Strenková si téma své práce zvolila s velmi dobrým uvědoměním těchto souvislostí. Dále pak dobře chápe, že jde z hlediska vývoje poznání a jeho postupného využití v praxi o poměrně dlouhodobou a nelehkou záležitost. Tomu odpovídá volba **metodického přístupu**, kde převažuje historická metoda v kombinaci s využitím morfologické analýzy, jež umožňuje v rámci historické metody zkoumané téma lépe strukturovat.

Autorka vychází z kombinovaného přehledu **teoretických poznatků** ze tří oblastí: (1) sociologické koncepty, (2) koncepty z oblasti zdraví a (3) veřejné politiky. To jí umožnilo potřebnou orientaci v dalším průběhu práce v její empirické rovině. V průběhu práce jsme museli diskutovat celkový přístup, nakolik jej orientovat převážně teoreticky nebo kombinovaně jít cestou teoreticko-empirického přístupu. Při větším objemu dat a hlavně při delším časovém rozmezí je problém zvladatelný s využitím historické metody a jí odpovídající redukci dat.

Primárními „prameny/daty“ jejího hodnotícího přístupu jsou dokumenty vzniklé v rámci mezinárodního diskurzu v rámci přípravy a průběhu konferencí, organizovaných v posledních 40 letech Světovou zdravotnickou organizací v kombinaci s dokumenty politické praxe. Anna Strenková se v práci soustředila na výběr klíčových událostí a procesů v sociálním, demografickém, zdravotním, politickém a ekonomickém kontextu (přehled historického vývoje v tab. na str. 43) a na vývoj reflexe těchto procesů z pohledu rozvoje konceptu determinant zdraví a promítnutí vývoje těchto poznatků do diskurzu přístupů k tvorbě strategií a programů podpory zdraví. Touto cestou se jí podařilo vytvořit celostní pohled na tento vývoj a využít jej pak následně pro srovnání s vývojem srovnatelných přístupů k podpoře zdraví v ČR.

Nad odevzdanou prací lze samozřejmě pokračovat v dalších diskusích, o dalších podrobnostech, nakolik měly či mohly být také zahrnuty do tohoto hodnotícího historického přehledu. V této souvislosti postrádám např. v práci aktuální reflexi vývoje pokračujícího diskurzu na úrovni Světové zdravotnické organizace v letech 2004-2006, ale to při volbě poměrně širšího historického rámce nepovažuji zase až za tak zásadní. V této práci jde o širší rámec, takže takovýto deficit lze přehlédnout. Podobně by bylo možné diskutovat jiné detaily např. v oblasti reflexe a interpretace sociálních změn. V této dimenzi je také nepochybně možný prostor pro další doplnění.

Podstatným **poznatkovým přínosem** této práce je reflexe dlouhodobě nevyužívaných možností české zdravotní politiky, ale i celé společnosti v oblasti rozvoje aktivit podpory zdraví a tím otevření potřebné dlouhodobé možnosti získat efektivnější kontrolu nad vývojem celkové zátěže nemocemi. Česká společnost zatím poněkud „přešlapuje“ a vystavuje se tak riziku, že se dostane v průběhu 21. století do pasti výrazné konkurenční nevýhody v důsledku opomenutých investic do zdraví a těžko zvladatelného problému zátěže nemocemi, obzvláště pak chronickými. Nerozebírám zde detailní příčiny takového ohrožení, je možné jim věnovat pozornost případně během obhajoby práce (obezita, kouření, pracovní podmínky, problémy nerovností, sociálního vyloučení, chudoby, životní styl a další kontextuální faktory).

Při celkovém hodnocení této práce tedy buďto mohu brát hlavní zřetel na některé chybějící detaily nebo mohu pohlížet na závažnost hlavní myšlenky, která je výzvou pro naši českou společnost. Anna Strenková si sama vybrala aktuální téma a v průběhu konzultací bylo zřejmé, že velice dobře chápe jeho důležitost právě v širším kontextu společenských věd a společenské praxe. Možné námitky na detaily provedení práce trochu přece jenom snižují hodnocení tohoto celkového přístup. **Celkově práci tedy hodnotím stupněm 1 až 2.**